

SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERV

a(z)

55 212 05

KLASSZIKUS ZENÉSZ I. (RÉZFÚVÓS SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉS-RÁÉPÜLÉSHEZ

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a(z) 55 212 05 számú, Klasszikus zenész I. (rézfúvós) szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet

alapján készült.

II. A szakképesítés-ráépülés alapadatai

A szakképesítés-ráépülés azonosító száma: 55 212 05

Szakképesítés-ráépülés megnevezése: Klasszikus zenész (rézfúvós)

A szakmacsoport száma és megnevezése: 4. Művészet, közművelődés, kommunikáció

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XLII. Előadó-művészet

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség

vagy iskolai előképzettség hiányában: .....

Bemeneti kompetenciák: Az szvk. 7.2 pontban meghatározott bármelyik szakképesítés megszerzésével elsajátított kompetenciák, melyeket a képző intézmény számára szakmai alkalmassági vizsga keretében kell bemutatni

Szakmai előképzettség: L. szvk. 7.2 pont

Előírt gyakorlat: —

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
-	-
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

V. A szakképesítés-ráépülés óraterve nappali rendszerű oktatásra

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám
	szabad sáv nélkül	szabad sáv nélkül	szabadsávval	szabadsávval
3/15. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év	35 óra/hét	1260 óra/év
Összes gyakorlat		160 óra		160 óra
4/16. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év	35 óra/hét	1085 óra/év
Összesen:		2237 óra		2505 óra

1. számú táblázat
A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja

modul megnevezés	Klasszikus zenész/rézfűvós	Ráépülés			
		3/15		4/16	
	Tantárgyak	e	gy	e	gy
12053-16 Klasszikus hangszeres zenész magas szintű tevékenysége	hangszer főtárgy		3		3
	kötelező zongora/kamarazene		1		1
	szolfézs		2		2
	kórus/zenekar		2		2
	kamarazene		1		1
	ritmusgyakorlat		1		1
	zenei munkaképesség		2		2
	kreatív önfejlesztés		9		9
	zeneelmélet	2		2	
	zenetörténet	2		2	
	népzene	0		2	
	hangszerismeret	2		0	
	komplex elméleti fejlesztés	4		4	
	összes óra		31		31
Gyakorlat óraszámja			21		21
Elmélet óraszámja		10		10	
Gyakorlat aránya		70%			
Elmélet aránya		30%			

A 2. számú táblázat „A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja” megadja a fent meghatározott heti óraszámok alapján a teljes képzési időre vonatkozó óraszámokat az egyes tantárgyak témaköreire vonatkozóan is (szabadsáv nélküli szakmai óraszámok).

2. számú táblázat
A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama

Modul megnevezés	Klasszikus zenész/rézfűvós	Ráépülés			
		3/15		4/16	
		e	gy	e	gy
12053-16 Klasszikus hangszeres zenész magas szintű tevékenysége	hangszer főtárgy		108		93
	kötelező zongora/kamarazene		36		31
	szolfézs		72		62
	kórus/zenekar		72		62
	kamarazene		36		31
	ritmusgyakorlat		36		31
	zenei munkaképesség		72		62
	kreatív önfejlesztés		324		279
	zeneelmélet	72		62	
	zenetörténet	72		62	
	népzene			62	
	hangszerismeret	72			
		komplex elméleti fejlesztés	144		124
összes óra:		360	756	310	651
Gyakorlat óraszama		1407			
Elmélet óraszama		670			
Összefüggő gyakorlat		160			
Összes óra		2237			
Elmélet aránya		30%			
Gyakorlat aránya		70%			

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A

12053-16 azonosító számú

**Klasszikus hangszeres zenész magas szintű tevékenysége
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 12053-16 azonosító számú Klasszikus hangszeres zenész magas szintű tevékenysége megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Főtárgy	Korrepetíció	Kötelező zongora	Szolfézs	Zeneelmélet	Zenetörténet	Kamarazene	Zenekar/énekkar	Népzene	Hangszerismeret	Ritmuskakorlat Zenei munkaképesség megőrzése	Kreatív önfejlesztés komplex elméleti fejlesztés	
FELADATOK													
Felismeri a funkciós zene harmóniáit	x	x	x	x	x		x	x				x	
Tisztában van a klasszikus összhangzattan szabályaival és a gyakorlatban is tudja alkalmazni	x	x		x	x		x	x				x	
Diktálás után akkordfüzési gyakorlatot játszik, lejegyez				x	x							x	
Az akkordok jelöléseit helyesen alkalmazza				x	x							x	
A zeneműveket harmóniaiilag elemzi	x		x	x	x	x	x	x				x	x
A zeneműveket formailag elemzi	x		x	x	x	x	x	x				x	x
Pontosan értelmezi a zenei műszavakat, előadási jeleket, utasításokat	x	x	x	x		x	x	x				x	
Hangszerét természetesen, oldottan, ökonomikusan kezeli	x	x	x				x	x			x	x	
Kimunkált, magas fokú technikai biztonságérzettel és előadói készségekkel ad elő	x	x	x	x			x	x			x	x	
Ügyel a helyes tempóra, dinamikára, ritmusra és a tiszta intonációra	x	x	x				x	x	x		x	x	
A zeneművet kifejező hangon szólaltatja meg, stílushűen, művészileg és érzelmileg kifejezően adja elő	x	x	x				x	x				x	
Zeneművet szükség szerint emlékezetből ad elő	x	x	x				x	x	x		x	x	
Képes hosszú távon koncentrálni	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zongorán játszik (a szakmai követelmények szintjén)			x	x	x							x	x
SAKMAI ISMERETEK													
Zeneelmélet					x								x

A zenei anyag stílusos, pontos, tagolt, kifejező előadása	x	x	x	x			x	x	x					x	
Technikai és zenei szempontból tudatos előadás	x	x	x				x	x			x			x	
Magas szintű technikai felkészültség	x	x	x				x	x						x	
Dinamikailag árnyalt, kifejező hang	x	x	x				x	x						x	
Ritmikailag és tempótartásban pontos, stílusos előadás	x	x	x				x	x						x	
A repertoár nagy részének kotta nélküli bemutatása	x	x	x											x	
Előadóművészeti gyakorlat	x	x	x				x	x	x					x	
Saját hangszerének, műfajának irodalma	x	x												x	
Zongorajáték			x	x	x									x	
SZAKMAI KÉSZSÉGEK															
Hangszerkezelési készség (manuális készség)	x	x	x				x	x			x			x	
Előadói készség	x	x	x				x	x			x			x	
Művészi kifejezőkészség	x	x	x				x	x			x			x	
Ritmus-, tempóérzék	x	x	x				x	x			x			x	
Zenei halláskészség	x	x	x	x	x		x	x			x			x	
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK															
Rugalmasság							x	x					x	x	
Szorgalom, igyekezet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés														x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK															
Empatikus készség		x					x	x					x	x	
Kommunikációs rugalmasság							x	x			x	x			
Meggyőzőkészség							x	x							
MÓDSZERKOMPETENCIÁK															
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eredményorientáltság	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

1.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan általános zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

1.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zeneművek megalapozott tudással való előadásához szervesen hozzátartozik a szolfézs, zeneelmélet és zenetörténet tantárgyak ismerete. A zenetörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt segítséget az aktuálisan elsajátított mű korban és stílusban való megfelelő elhelyezésében valamint megszólaltatásában. A zeneelmélet tantárgy keretében elsajátított ismeretek a művek harmóniai elemzésén keresztül a megfelelő formálás és hangsúlyozás terén adnak támpontot, valamint a formatan anyagrész segítségével a művek megfelelő tagolását, artikulálását sajátíthatja el a tanuló. A szolfézs tantárgy képezte készségek a megfelelő intonációban nyújtanak segítséget. A gyakorlati ismeretek elmélyítése során megfelelő alapot jelent a főtárgy, kamarazene és zenekari gyakorlat tanulása alatt szerzett tapasztalat.

1.3. Témakörök

1.3.1. *[Hangképzés, skálák, technikai gyakorlatok és etűdök]*

67 óra

A hangképzés keretében elsajátítandó a helyes testtartás, légzéstechnika, levegővezetés és kiegyenlített hangminőség.

Kitartott hangok gyakorlása (később esetleg csak esetenkénti ellenőrzéssel).

Az összes dúr és moll skála, hangszerenként eltérő variációkban, a hangszer sajátosságának megfelelően.

A hangképzés, skálázás folyamán az esetleges légzési, száj-, kéz-, hangszer- és testtartási hibák kijavítása.

A helyes, differenciált hangindítás kidolgozása

Trombita

Quinque:	Technik for trumpet
Vizzutti:	Trumpet method New Concepts for Trumpet
Thibaud:	Trumpet method
Dokshitzer:	Methode de Trompette
Maxim-Alphonse:	Etűdök I.
Gisondi:	Bach átiratok

Kürt

Paudert:	32 etűd
Gallay:	12 etűd op. 57

Harsona

Kopprasch:	60 etűd (II. kötet)
Makovecz:	Válogatott gyakorlatok II.
Vobaron:	Etudes
Bordogni:	Vocalises
Blazevich:	Szekvenciák
Casterede:	Szonatina

Tuba

Stephanisin:	20 technikai etűd
Senon:	Válogatott etűdök

1.3.2. [Szonáták, versenyművek]**67 óra****Trombita**

Vivaldi:	d-moll szonáta Esz-dúr szonáta
Tartini:	D-dúr szonáta
Sperger:	D-dúr concert
Bozza:	Concertino
Tomasi:	Koncert
Hindemith:	Szonáta

Kürt

Mozart:	Esz-dúr koncert no.4
Hindemith:	Szonáta
R.Strauss:	Kürtverseny no.1
Mathis:	II. és III. Kürtverseny I-II. tétel

Harsona

Bach:	Gamba-szonáták
Hindemith:	Szonáta
Eccles:	g-moll szonáta
David:	Esz-dúr koncert
Reiche:	A-dúr koncert
Gröndahl:	Koncert

Tuba

Bach (Jacobs):	g-moll gembaszonáta
Bach (Jacobs):	Esz-dúr szonáta (átirat fuvoláról)
R. Strauss:	Kürtversenyek
Koetsier:	Koncert
Gregson:	Koncert
Vaughan-Williams:	f-moll tubaverseny

1.3.3. [Előadási darabok]**67 óra****Trombita**

Ibert:	Impromptu
--------	-----------

Bitsch:	Capriccio
Arban:	Velencei karnevál
Scsedrin:	Ala Albeiz
Honegger:	Intrada
Bitsch:	Variáció egy Scarlatti-témára
Brandt:	Koncertdarab No1.

Kürt

F. Strauss:	Bevezetés, téma és variációk
Krol:	Laudatio
Bozza:	En Foret
Ducas:	Villanella

Harsona

Bozza:	Ballade
Hidas:	Fantázia
Stojowsky:	Fantázia

Tuba

Wilder:	Suite no. 1
Pershicetti:	Szerenád
Bach:	G-dúr szólószvit: Courante, Menuet 1-2, Gigue

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz	osztályhoz	
1.	magyarázat	x			
2.	megbeszélés	x			
3.	vita	x			
4.	szemléltetés	x			
5.	szerepjáték	x			
6.	házi feladat	x			

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthozbontás	osztályhozkeret	

1.	Információ feldolgozó tevékenységek			
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x		
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok			
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x		
3.	Komplex információk körében			
3.1.	Utólagos szóbeli beszámoló	x		
4.	Gyakorlati munkavégzés körében			
4.1.	Műveletek gyakorlása	x		
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x		
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében			
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x		

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Korrepetíció tantárgy

67 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A korrepetíció a főtárgyi oktatás szoros kiegészítője, egymás nélkül egyik sem tudja maradéktalanul betölteni funkcióját. A főtárgyórán egyedül megszólaltatott, elsősorban technikai oldalról megközelített zeneművet a zongora szólamának hozzáadásával fejleszti tovább tanár és diák. Az új körülmények megmutatják az addig elért eredményeket, egyúttal a továbbhaladás irányát is kirajzolják.

2.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A főtárggyal kapcsolatos tartalmakon kívül a kamarazenénél jelölt ismeretek szükségesek.

2.3. Témakörök

A témakörök és azok részletezése megegyeznek a főtárgynál olvashatókkal.

2.3.1. *Hangképzés, skálák, technikai gyakorlatok és etűdök* 20 óra
[L. 1.3.1]

2.3.2. *Szonáták, versenyművek* 27 óra
[L. 1.3.2]

2.3.3. *Előadási darabok* 20 óra
[L. 1.3.3]

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat	x			
2.	megbeszélés	x			
3.	szemléltetés	x			
4.	szerepjáték	x			
5.	házi feladat	x			
6.	hangfelvétel hallgatása	x			

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x			
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x			
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

3. Kötelező zongora tantárgy

67 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan általános zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

3.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zeneművek megalapozott tudással való előadásához szervesen hozzátartozik a szolfézs, zeneelmélet és zenetörténet tantárgyak ismerete. A zenetörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt segítséget az aktuálisan elsajátított mű korban és stílusban való megfelelő elhelyezésében valamint megszólaltatásában. A zeneelmélet tantárgy keretében elsajátított ismeretek a művek harmóniai elemzésén keresztül a megfelelő formálás és hangsúlyozás terén adnak támpontot, valamint a formatan anyagrész segítségével a művek megfelelő tagolását, artikulálását sajátíthatja el a tanuló. A szolfézs tantárgy képezte készségek a megfelelő intonációban nyújtanak segítséget. A gyakorlati ismeretek elmélyítése során megfelelő alapot jelent a főtárgy, kamarazene és zenekari gyakorlat tanulása alatt szerzett tapasztalat.

3.3. Témakörök

3.3.1.	<i>Technikai gyakorlatok, etűdök</i>	20 óra
Czerny:	könnyű technikai gyakorlatok (pl. 160 rövid gyakorlat)	
Czerny:	A kézügyesség iskolája I. kötet	
Cramer:	Etűdök	
3.3.2.	<i>Barokk zeneművek</i>	20 óra
J. S. Bach:	Szvit-tételek (pl. francia szvit)	
J. S. Bach:	Kétszólamú invenciók	
J. S. Bach:	Két- és háromszólamú invenciók, szvitek	
3.3.3.	<i>Előadási darabok</i>	27 óra
Bartók:	Mikrokozmosz	
Bartók:	Gyermekeknek	
Schumann:	Jugendalbum	
Csajkovszkij:	Jugendalbum	
Schubert:	Táncok	
Kurtág:	Átiratok Machautól J. S. Bach-ig (négykezes, kézzongorás)	
Mendelssohn:	Lieder ohne Worte	
Mosonyi:	Magyar gyermekvilág	
J. Haydn:	Szonáták (Wiener Urtext 1a, 1b)	

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat	x			
2.	elbeszélés	x			
3.	megbeszélés	x			
4.	szemléltetés	x			
5.	házi feladat	x			

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoportbontás	osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x			
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x			
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4.1. A tantárgy tanításának célja

A szolfézs tanításának célja, hogy tovább fejlessze az általános zenei műveltség megalapozását és tegye otthonossá e különleges kifejezési módban - a zenében - a tanulókat. Az első szakképzési években szerzett zenei ismeretekre és készségekre alapozva fejlessze tovább a növendék tudását és képességeit, folyamatosan egészítse ki a tanuló tudását a hangszeres, zeneelméleti és zenetörténeti tanulmányokban. Fejlessze a majdani aktív zenéléshez szükséges képességeket és készségeket. Járuljon hozzá a széleskörű szakmai tudás megszerzéséhez, amely alkalmassá teszi a növendéket a szakirányú felsőoktatásban folytatandó tanulmányok, illetve a középfokú végzettséget igénylő munkakörök ellátására.

4.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tárgy szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy műrelemek lehetséges zenei eszközeit.

4.3. Témakörök

4.3.1. *Készségfejlesztés hallás után* 33 óra

A hallás utáni készségfejlesztés a szolfézs egyik legfontosabb eleme, mely sokban épül a szolfézs alapszintű készségfejlesztéseire. A diákok számára nagyon fontos, hogy mind jobban elmélyítsék és valódi készség szinten felismerjék az európai műzene évszázadok során folyamatosan cizellálódó elemeit. Elengedhetetlen tehát a hangközök biztos felismerésének gyakorlása. Erre épül a hármashangzatok felépítése, amelynek meghallása a hangközök biztos ismerete nélkül lehetetlen. Ezt követi a tanulmányok végén a klasszikus zenében is fontos, de talán a jazz világában még jelentősebb elem, a négyeshangzatok elsajátítása, melyhez szükséges a hármashangzatok biztos felismerése. Ezekkel egyidejűleg a dallami fordulatok megismerése az írást fogja segíteni. Nem kevésbé fontos a ritmus biztos ismerete, melynek hallás utáni fejlesztése folyamatos kell legyen. A zeneelmélet alapozásaként pedig a formai ismeretek átadása is szükséges.

A stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része felhasználható a további hallási készségek fejlesztésére is.

4.3.2. *Készségfejlesztés éneklés útján* 34 óra

Az éneklés útján történő készségfejlesztés azért nagyon fontos, mert ez az egyetlen eszköz, amivel a diák saját biológiai organizmusán keresztül szűri a zene legkisebb elemeit is. Ahhoz, hogy saját hangszerén egy nagyobb ívet elő tudjon adni, szükséges, hogy apró elemeire bontva is értelmezni tudja őket. Az apró elemeket pedig csak énekelve tudja igazán magáévá tenni. Az éneklés segít neki a hallás- és írási készségfejlesztésben is, hiszen ez az egyetlen biztos, önellenőrzésre is alkalmas eszköze, amibe a zenei elemeket be tudja illeszteni. Eme ellenőrzés alkalmassá tételére segít a lapról éneklés gyakorlása és a társaival közösen előadott zeneművek közösségi élménye. A kamaraének rendkívül komplexen, e haladó szinten még jobban segíti a későbbi aktív zenésztevékenység gyakorlását. Az éneklésen keresztül gyakorolhatja a különböző zenei stílusok előadási módját is, hangszerfüggetlenség nélkül. A végső fázis, ha már e stílusokban való biztonságos közlekedés hatására az improvizáció is teret

kaphat a zeneteremtési folyamatok között.

A stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része a megfelelő módszerekkel felhasználható az éneklési készségek fejlesztésére is.

4.3.3. *Készségfejlesztés írásban*

34 óra

Az írásbeli készségfejlesztés kapcsolja össze a hallás- és éneklés készségfejlesztését. Rendkívül komplex feladat, két különböző agyi tevékenység egyidejű koordinálása. Ám ezáltal hatalmas segítséget kap a diák egy új zenemű megismerésekor, hiszen tudja, hogy a zeneszerzőnek is azonos eszközök álltak rendelkezésére, mint amelyeket ő is birtokol. Az egyszólamú írás a dallamhangok felismerésének összekapcsolását követeli meg a ritmus felismerésével és a metrum folyamatos figyelemben tartásával. A kétszólamú írás esetében ki kell fejleszteni a hallás olyan tulajdonságát, amely irányzottan tudja kivenni a hallottakból a szükséges adatokat. Fontos, hogy az elméleti tudásnak ne vessen gátat az íráskészség, a hármas- és négyeshangzatok felépítésének gyakorlása állandó feladatunk.

Egy kiragadott, javasolt példa az írásbeli készségfejlesztésre:

Bécsi klasszikus diktandók: Az első év elején a felvételi szint alatt kell elkezdni a diktálásukat, eleinte funkciós basszussal, egyszerű, lépésről-lépésre növekedő hangközökkel ellátott felső szólammal. A 2. félévtől a külső és belső bővülés megjelenésére, szabálytalan ütemszámokra, modulációra és egyszerűbb 3 szólamú szerkesztésre mutató szemelvényeket diktáljunk. Feleléskor ajánlott 1-2 hangnembe transzponáltan, ének-zongorás feladatként visszakérdezni e diktandókat (két készségfejlesztési terület összekötése!). Továbbá a stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része felhasználható az íráskészségek fejlesztésére is.

4.3.4. *Stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása*

33 óra

Nagyon fontos, hogy a készségfejlesztési céllal megszólaltatott zeneművek a szolfézs gyakorlat tantárgy keretében híven tükrözzék a diák általános ismereteit a zenetörténeti korszakok stílusairól is. Előfordulhat, hogy olyan zenei korszakokkal találkozik egy diák a tantárgy keretében, amellyel hangszerén soha (pl. gregorián, reneszánsz), ám stílusuk ismeretére szüksége van, hiszen nem válhat belőle kiművelt zenész fő, ha bizonyos zenei korszakok stílusjegyeivel egyáltalán nem kerül kapcsolatba. Ezen felül a saját hangszerén egy zenemű muzikális megformálását nagyon sokban elősegíti, ha a szolfézs ráépülés tárgy keretében kisebb példákon gyakorolja a zenei formák összefogását, előadását. Ezáltal kialakul benne egy olyan stílusismeret, melyre az aktív zenei tevékenységformákban is állandóan szüksége lesz, illetve saját hangszerén is kamatoztathatja ebbéli tudását.

A zenei anyag kiválasztásában a tanár vegye figyelembe az adott osztály összetételét és képességeit: a tananyag mennyisége és nehézségi szintje a tanulócsoporthoz igazodjon. Az alábbi anyagban csupán javaslatok szerepelnek, hogy mely zeneszerzőktől érdemes műveket keresnünk:

A középkor egyszólamú egyházi és világi zenéje (gregorián, trubadúr-, trouvère- és Minnesang költészet)

A középkor többszólamú zenéje (ars antiqua, ars nova, trecento – Leoninus, Perotinus, Machaut, Landini)

A korai reneszánsz (Dunstable, Dufay, Binchois, Ockeghem, Josquin, Agricola, Obrecht, Isaac, de la Rue)
 Az érett reneszánsz (Gombert, Willaert, Clemens non Papa, Arcadelt, Cipriano de Rore, Lassus, A. Gabrieli, Palestrina, Vecchi, Marenzio, G. Gabrieli, Gastoldi, Croce, Gesualdo, Viadana, Banchieri, Jannequin, Sermisy, Goudimel, Passereau, Certon, le Jeune, Senfl, Othmayr, Gallus, Praetorius, Hassler, Friderici, Tallis, Byrd, Morley, Bull, Farnaby, Dowland, Weelkes, Gibbons, Victoria)
 A korabarokk (Monteverdi, Schütz, Buxtehude, Lully, Purcell)
 A nagy barokk zeneszerzői (Händel, Bach, Telemann, Scarlatti, Vivaldi, Rameau)
 A bécsi klasszika (Mozart, Haydn, Beethoven)
 A romantika (Mendelssohn, Weber, Schubert, Schumann, Brahms, Berlioz, Liszt, Verdi, Muszorgszkij, Saint-Saëns, Bruckner)
 Az utóromantika (Wolf, Mahler, R. Strauss, Mascagni, Leoncavallo, Puccini, Rachmaninov, Massenet, Fauré)
 A XX. század zenéjének főbb irányzatai (impresszionizmus, expresszionizmus, folklorizmus, neoklasszicizmus, új bécsi iskola - Debussy, Ravel, Stravinsky, Schönberg, Webern, Berg, Honegger, Prokofjev, Sosztakovics, Hindemith, Orff, Britten, Bartók, Kodály)
 A második világháború utáni szerzők (Messiaen, Boulez, Stockhausen, Varèse, Ligeti, Dallapiccola, Nono, Lutoslawsky, Penderecki, Eben)
 A második világháború utáni magyar szerzők (Bárdos, Sugár, Ránki, Farkas, Kósa, Kadosa, Maros, Petrovics, Szokolay, Lendvay, Balassa, Kurtág, Bozay, Durkó, Szöllősy, Hidas, Kocsár, Csemiczky, Orbán, Vajda)

Ajánlott irodalom:

Liber Usualis
 Dobszay: A gregorián ének kézikönyve
 Szendrey-Dobszay-Rajeczky: Magyar gregoriánium
 Fodor: Schola cantorum I-XIII.
 Bartha: A zenetörténet antológiája
 Forrai: Ezer év kórusa
 Forrai: Öt évszázad kórusa
 Forrai: Duettek
 Bach: Négy szólamú korálfeldolgozások
 Mozart: Bécsi Szonatinák, Gyermekkorai darabok
 Legányné Hegyi E.: Bach példatár I.-II. kötet
 Bertalotti: Ötvenhat solfeggio
 Lassus: 24 kétszólamú motetta
 Nagy: Partitúraolvasás, partitúrajáték
 Ádám: A dal mesterei I-V. kötet
 Bartók: 27 gyermek- és nőikar
 Kodály: Gyermek- és nőikarok, Vegyeskarok
 Edlund: Modus Novus
 Szőnyi: A zenei írás-olvasás módszertana, Befejező kötet
 A www.imslp.org internetes oldal ingyenesen letölthető kottái

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	szemléltetés			x	
3.	házi feladat	x			
4.	együtt zenélés		x	x	

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz-bontás	osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.4.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
2.3.	Zongorázás	x			
2.4.	egyéni felkészülés	x			
2.5.	otthoni gyakorlás	x			
2.6.	zenehallgatás			x	

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Zeneelmélet tantárgy

134 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

A zeneelmélet tárgy tanításának célja, hogy a zeneművek legbelsőbb titkaiba is betekintést nyerjenek a zenét tanuló diákok. A zeneelmélet tantárgy által elsajátított készségek segítségével újabb érzékek nyílnak meg a diákok számára, hogy egy adott zeneművet még alaposabban megismerjenek, így a zenei nyelv sokoldalú megismerése révén tájékozódni tudnak a zeneművek harmónia- és formavilágában. Elsőként a barokk és a bécsi klasszika zeneszerzőinek szólamvezetési szabályával ismerkednek meg (ezt a részt nevezzük összhangzattannak), majd egy zenemű nagyobb összefüggéseibe is betekintést engedő formai kérdések kerülnek előtérbe, melynek segítségével a nagy arányokat érthetjük meg (ez a formatani rész). Hogy a tudás ne legyen meddő és kizárólag elméleti, az erre legalkalmasabb hangszeren, a zongorán modellezzük egy-egy zenemű harmóniai szerkezetét. Ennek haladó formája, amikor egy növendék fokszámok alapján, szólamvezetési alapelveket betartva bonyolultabb, az élő zenéhez nagyon hasonlító harmóniakat rögtönöz a zongoránál. Továbbfejlesztett formája pedig a valódi continuo-játék, mely elsősorban a barokk zene mindennapi gyakorlatát felelevenítve, a közös zenélés öröméhez juttatja a diákokat (kamarazenélés hangszeres növendékekkel közösen) a harmóniafüzési szabályok készségszintre emelkedése után és "zenévé gyúrja" a tanulóban fokozatosan összeálló zeneelméleti ismereteket.

5.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tárgy szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy műrelemek lehetséges zenei eszközeit, formáit. A szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom tárgyak között természetesen szoros kapcsolat áll fenn, hiszen mindegyikben szükség van bizonyos ritmikai, hallási készsége, elméleti ismeretekre, zeneirodalmi tájékozottságra.

5.3. Témakörök

5.3.1. *Összhangzattan*

45 óra

Miután a zeneművek legelemibb sejtjeinek viselkedésével megismerkedtünk, a műzenei példák egy-egy odaillő részletének sokaságaival tanítható ezek megismerése. A különböző, egyre bonyolultabb zenei elemek megismertetését célszerű minden alkalommal a megfelelő zeneműrészletek meghallgatásával, bemutatásával, elemzésével kezdeni, amit azután a művek alapján készíthető harmóniai vázlatok, mintapéldák, akkordfüzési és egyéb gyakorlatok követhetnek. A tankönyvekből kiválasztott példákat saját gyűjtésű és készítésű példákkal egészítsük ki. Fontos, hogy a kisebb részletek elemzése is komplex legyen, tehát nem csak a megtanulandó akkordokra terjedjen ki, hanem a ritmikára, melodikára, formára is. A harmóniai menetek hangzásának, a zenei szerkesztés logikájának, a szép szólamvezetés törvényszerűségeinek felismerése és elsajátítása érdekében nem mellőzhetjük akkordfüzések rendszeres gyakorlását. Az alapszabályok elsajátítása után, a mollban feltűnő vezetőhang miatti anomáliák tisztázása, elsimítása következik. Ezt követően a hármashangzat fordítások általános és kivételes eseteit, szólamvezetési érdekességeit tárgyalja, végül a négyeshangzatok felépítése, fordításainak megtanulása a feladat. Zárásként az alterált akkordok felismerése, felépítése a cél, esetleg kitekintéssel az elkövetkező, romantikus korszak harmóniáira is. Mind hallás utáni lejegyzéssel, mind egyéni harmóniakidolgozással, mind a zongoránál rögtönzött harmóniamenet játékkal fejleszthetőek a szólamvezetési ismeretek elmélyítése.

Javasolt irodalom, melyeket akár tankönyvként is használhatunk, vagy csupán a

műzenei példákat, akkordfűzési gyakorlatokat belőlük:
Keszler Lőrinc: Összhangzattan
Frank Oszkár: Hangzó Zeneelmélet
Győrffy, Beischer-Matyó, Keresztes: Összhangzattan
Arnold Schönberg: A zeneszerzés alapjai

5.3.2. *Formatan*

45 óra

A formatan témakör betekintést enged nyújtani a zeneművek legbelsőbb rétegeibe. Fokozatosan megismeri általa a diák a zeneszerzők szerkesztési elveit, korszakokra, műfajokra lebontva. Eleinte a bécsi klasszika legegyszerűbb formájával, a periódussal ismertet meg, majd az ebből továbbfejlesztett két- és háromtagú formával és variánsaival (külső- vagy belső bővítés, coda). Ezt követően a "nagy" bécsi klasszikus műfajokkal, mint szonátaforma, rondóforma, szonátarondó, Haydn-rondó, variációs forma, vagy kidolgozás nélküli szonátaforma. Szimultán, vagy mint e formák lehetséges előképei meg kell ismerkedni a barokk kor fontosabb formáival is: bar forma, kéttagú táncforma, Couperin-rondó, chaconne, passacaglia. A formatani elemzések szerves részét kell képezze a harmóniai elemzés is, mely csak akkor lehetséges, ha az összhangzattan témakörben a tanuló tudása már előrehaladottabb állapotban van. Sok esetben a formai határokat a harmóniai elemzés eredménye határozza meg (pl. félzárlat, álzárlat).

Javasolt irodalom, melyeket akár tankönyvként is használhatunk, vagy csupán a műzenei példákat, akkordfűzési gyakorlatokat belőlük:

Frank Oszkár: Hangzó Zeneelmélet
Győrffy, Beischer-Matyó, Keresztes: Összhangzattan
Arnold Schönberg: A zeneszerzés alapjai

5.3.3. *A continuo-játék alapjai*

44 óra

Az összhangzattan témakörre épülve, annak egy lehetséges gyakorlati alkalmazását nyújtani hivatott a continuo-játék alapjai témakör. E kifejezés egy barokk kori cselekvésformát elevenít fel, amikor minden zenekari- vagy kamaraprodukciókban egy, vagy több játékos valamiféle billentyűs hangszeren (csembaló vagy orgona) az összes zenekari szólam rezüméjét, minden játszott hangját, sűrített formában és specifikusan a megfelelő billentyűs hangszerre alkalmazva, egyidejűleg játszotta. Ebben nem csak az adott kor szólamvezetési szabályait kell figyelembe venni, hanem az éppen előadandó zenemű karakteréhez is igazítani kell a lejátszandó akkordok milyenségét. Ennek gyakorlására azért van szükség a zeneelmélet órán, hogy a diákok egymással kamarázva, a másik oldalról is megtapasztalják a gyakorlati zene folyamatát.

Ajánlott zeneművek, melyek a haladó szintű continuo-játék gyakorlását teszik lehetővé:

- Albinoni, Vivaldi, Corelli és további itáliai kismesterek szonátáinak lassú tételei (pl. Vivaldi: La folia – téma)
- a barokk korszak szabad kontrapunktikával szerkesztett tételei (pl. Corelli, Händel, Platti, Telemann hangszeres szonátái, triószonátái)
- J. S. Bach: Schemelli énekeskönyv nehezebb dalai BWV 439-507
- Korabeli continuo-iskolák: pl. Telemann: Singe-, Spiel- und General-Bass-Übungen (1733/34), Händel: Kompositionslehre, Heinichen: Der General-Bass in der Komposition (1728), St. Lambert: Nouveau Traité de L'Accompagnement du Clavecin (1707), Dandrieu: Principes de l'Accompagnement du Clavecin (1719),

illetve ezeket nagyon jól összefoglalja J. B. Christensen: Die Grundlagen des Generalbaßspiels im 18. Jahrhundert című könyve

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	szemléltetés			x	
3.	kooperatív tanulás		x		
4.	házi feladat	x			

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.4.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
2.3.	Zongorázás	x			
2.4.	egyéni felkészülés	x			
2.5.	otthoni gyakorlás	x			
2.6.	zenehallgatás			x	

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6.1. A tantárgy tanításának célja

A zenetörténet tárgy tanítása az európai zene történetének összefüggéseire, valamint a zene koronként változó kulturális beágyazottságára irányítja a diákok figyelmét. Tanulmányaik során megismerik a különböző kultúrtörténeti korszakok kapcsolódását, képet kapnak arról, hogy egy-egy zeneszerző milyen stílusirányzatok közepette alkotott. Tágas zenetörténeti ismeretek birtokában képes lesz elhelyezni saját hangszerének repertoárját egy szélesebb zenei és művészeti kontextusban, ami zenei tevékenységét nyitottabbá, összetettebb, együttműködésre alapuló feladatok elvégzésére alkalmasabbá teheti. A zenetörténeti ismeretek ugyanannyira elengedhetetlenek egy zenét tanuló diák számára, mint egy átlagos diák számára a közismereten tanult történelem vagy irodalom. A zenetörténettel való foglalkozás igen alkalmas a különböző ismeretek (történelem, irodalom, művészettörténet) integrálására is, valamint arra, hogy olyan irányokba nyissa a diák zenei érdeklődését, melyre a hangszeres órákon nem mindig adódik lehetőség.

6.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

Fontos célunk, hogy a diák - a korszakot jellemző stílusjegyek és a történelmi események tükrében - meglássa az összefüggéseket a különböző tantárgyak között, és minél nagyobb rálátással szemlélje az elemzett zeneművet. Mivel az órákon a zeneművek elemzése áll a középpontban, a hangszeres foglalkozás célját is segítik, hiszen az elemzett művek sok esetben részét képezik a diákok hangszeres repertoárjának. A zenetörténet tárgy elengedhetetlen része a szakmai nyelv és a zenei szakszavak használata; ismeretének elsajátítása pedig olyan zenei tantárgyak esetében is alapvető elvárás, mint a szolfézs és zeneelmélet.

6.3. Témakörök**6.3.1. Zenetörténeti ismeretek****45 óra**

A történelem tantárgyhoz hasonlóan egészen a kezdetektől napjainkig ismerteti korszakról korszakra haladva a zeneművek keletkezéseinek, percepcióinak legfontosabb történeteit, eseményeit. Ez magában foglalja egy-egy zeneszerző élettörténetét is, amely soha nem választható el az adott környezettől, korszaktól. Átfogóan bemutatja egy mű kulturális jelentőségét, benyomását a kortársakra, illetve megmutatja akár a saját korunkig is elérő hatásait. Zeneműveket összefüggésükben is bemutat.

A tanítandó tananyag szempontjából előnyt élvez a késő-reneszánsz/kora-barokk és a klasszikus modern (Bartók és kortársai) közötti négy évszázad zenéje. A régebbi korok ekkor érdemes visszatérni, amikor a diák történelmi, esztétikai ismeretek tekintetében már elmélyültebb tudással, zeneértési szempontból pedig nagyobb rutinnal rendelkezik.

A négy évszázad zenetörténetének kiemelkedő életművei köré csoportosított tematika főbb vonalakban

- A középkor egyszólamú egyházi és világi zenéje (gregorián, trubadúr-, trouvère- és Minnesang költészet)
- A középkor többszólamú zenéje (ars antiqua, ars nova, trecento – Leoninus, Perotinus, Machaut, Landini)
- A korai reneszánsz zenéje (Dunstable, Dufay, Binchois, Ockeghem, Josquin,

Agricola, Obrecht, Isaac, de la Rue)

- A késő-renaisszánsz zenéje: Palestrina, Lassus, Victoria, Dowland, Gesualdo, G. Gabrieli
- Az itáliai barokk zene: Monteverdi, Corelli, Scarlatti, Vivaldi
- A francia barokk: Lully, Rameau
- A német barokk: Schütz, Bach, Telemann
- Az angol barokk: Purcell, Händel
- A rokokó és az átmeneti korszak: C. Ph. E. Bach, Mannheimi Iskola, Quantz, Gluck
- A bécsi klasszika: Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert
- Romantika: Berlioz, Mendelssohn, Schumann, Liszt, Brahms, Bruckner, Csajkovszkij, Chopin, Paganini
- Az olasz romantikus opera: Rossini, Donizetti, Verdi,
- Romantikus német opera: Weber, Wagner
- Romantikus olasz opera: Rossini, Donizetti, Verdi
- Nemzeti stílusok: Erkel, Muszorgszkij, Grieg, Smetana,
- Századforduló: Richard Strauss, Gustav Mahler
- Francia századelő: Debussy, Ravel, Satie
- Modernizmus: Schönberg, Berg, Webern, Stravinsky, Bartók, Kodály, Sosztakovics
- Új irányok: Messiaen, Stockhausen, Ligeti, Reich, Cage, Kurtág

6.3.2. Műelemzés

45 óra

A zenetörténet rengetegéből egy-egy példaértékűnek ítélt zenemű kiemeléseként sor kerül annak közelebbi megismerésére. Ez magában foglalhatja a zenemű keletkezésének körülményeitől, zeneszerzőjének életrajzától, a közönség első fogadtatásától elkezdve a legaprólékosabb harmóniai és formai (egységesen: zeneelméleti) elemzését is. Nagyon fontos, hogy a kiválasztott zenemű jól beilleszkedjen a tananyag egyéb részeibe, ezáltal a bemutatni kívánt stíluskorszakok még közelebbi megvilágításba kerüljenek a diák számára. A megfelelően kiválasztott tananyagnak része lehet olyan zenemű is, melyet bármely diák a főtárgyóráján is tanulhat, ezáltal képezve hidat a tantárgyak között.

Az alábbiakban olvasható egy-két javasolt szemelvény, de ezen a területen kell a leginkább az iskola és egy adott osztály adottságaihoz igazítani a tananyagot:

- Lassus: Matona mia cara
- Monteverdi: L'Orfeo, Poppea megkoronázása
- Corelli: Karácsonyi Concerto Grosso
- Vivaldi: A Négy Évszak
- Lully: Atys
- Schütz: Musikalische Exequien
- Purcell: Dido és Aeneas
- Händel: Messiás
- J. S. Bach: Máté-passió
- J. S. Bach: c-moll passacaglia és fúga
- Haydn: fisz-moll „Búcsú” szimfónia (no. 45)
- Mozart: Don Giovanni
- Beethoven: Coriolan – nyitány
- Beethoven: C-dúr „Waldstein” zongoraszonáta (op. 53)
- Beethoven: 9. szimfónia
- Schubert: Erlkönig
- Schubert: Winterreise

- Schumann: Karnevál
- Brahms: Ein deutsches Requiem
- Chopin: Etűdök
- Liszt: Haláltánc
- Verdi: Traviata
- Wagner: Trisztán és Izolda (előjáték és szerelmi halál)
- Mahler: I. szimfónia
- Richard Strauss: Imigyen szóla Zarathustra
- Bartók: A kékszakállú herceg vára
- Bartók: Concerto
- Sosztakovics: V. szimfónia
- John Cage: 4'33"

6.3.3. Zenehallgatás

44 óra

A zenehallgatás a tantárgy talán legfontosabb része. Ennek a tanulási formának a folytatásakor sajátítja el a tanuló a történelmi korokra jellemző hangzáskultúra élményvilágát. Ennek segítségével tud tájékozódni a később megismerendő zeneművek sűrűjében és ennek segítségével tudja majd saját hangszerén az előadandó zeneművet stílusosan eljátszani. Zenehallgatás nélkül a műelemzések sem lehetnek mélyrehatóak. Feladata, hogy kinyisson egy teljesen új világot a diákok ízlésében, amellyel gazdagíthatják érzelmvilágukat. Minden zenész alapműveltségéhez tartozik, hogy megismerje a zenetörténet remekműveit. Hivatástudatot ébreszt leendő zenekari zenészekben.

Javasolt zenehallgatási szemelvények:

Palestrina:	Missa Papae Marcelli
Gesualdo:	Moro lasso
Purcell:	Dido és Aeneas
Monteverdi:	L'Orfeo, Poppea megkoronázása
Corelli:	Concerto Grossók
Rameau:	Hyppolite és Aricia
Bach:	János-passió
	Máté-passió
	Magnificat
	h-moll mise (Kyrie, Credo, Sanctus)
	Brandenburgi versenyek
	h-moll szvit
	Musikalisches Opfer
	12.,21., 46., 56., 65., 106.,179. kantáta
	Goldberg-változatok
	A fűga művészete
Vivaldi:	Versenyművek
	Gloria
	A négy évszak
Händel:	Messiás
	Alcina
	Julius Caesar Egyiptomban
Gluck:	Orfeusz és Euridiké
Haydn:	Napszak-szimfóniák
	A megváltó hét szava

- A teremtés
Szimfóniák No. 45., 88., 90., 102., 103., 104.
C-dúr „Kaiser” vonósnégyes
- Mozart: Szöktetés a szerájból
Figaro
Don Giovanni
A varázsfuvola
„Jupiter” C-dúr szimfónia
„Nagy” g-moll szimfónia
d-moll zongoraverseny
A-dúr zongoraszonáta (K. 331)
a-moll zongoraszonáta (K. 330)
C-dúr „Dissonanzen” vonósnégyes
c-moll mise
Requiem
- Beethoven: 3., 5., 6., 7., 9. szimfónia.
Zongoraszonáták:
c-moll „Pathétique” (op. 13)
cisz-moll „Holdfény” (op. 27 no.2)
d-moll „Vihar” (op. 31 no. 2)
C-dúr „Waldstein” (op. 53)
f-moll „Appassionata” (op.57)
B-dúr „Hammerklavier” (op.106)
c-moll (op. 111)
Hegedűverseny
G-dúr zongoraverseny
Fidelio
Nyitányok: Egmont és Coriolan
a-moll vonósnégyes (op. 132)
B-dúr vonósnégyes („Nagy Fúga”)
Schubert: dalok (Erlkönig, Gretchen am Spinnrade, Heine-dalok, Der Tod und das Mädchen)
Winterreise
Die Schöne Müllerin
d-moll „A halál és a lányka” vonósnégyes
Pisztráng-zongoraötös
C-dúr vonósötös
„Nagy” C-dúr szimfónia
h-moll „Befejezetlen” szimfónia
- Weber: A bűvös vadász
Mendelssohn: „Olasz” szimfónia
„Skót” szimfónia
Szentivánéji-álom kísérezene
Éliás oratórium
e-moll hegedűverseny
- Schumann: Carnival
a-moll zongoraverseny
A költő szerelme – dalciklus
Asszonyszerelme, asszonysors – dalciklus
- Berlioz: Fantasztikus szimfónia

Chopin: Ballada (g), Mazurkák, Prelűdök
 Brahms: I. és IV. szimfónia
 A végzet dala
 d-moll és B-dúr zongoraverseny
 Hegedűverseny
 f-moll zongoraötös (op. 34)
 Német Requiem
 Liszt: Zarándokévek
 Haláltánc, Esz-dúr zongoraverseny
 Faust-szimfónia
 Rapszódia
 Szimfonikus költemények (Les préludes, Mazeppa, Tasso)
 Szürke felhők
 Csajkovszkij: Anyegin, Pikk dáma
 Wagner: Tannhäuser
 A Nibelung Gyűrűje
 A nürnbergi mesterdalnokok
 Verdi: Traviata
 Trubadúr
 Rigoletto
 Aida
 Otello
 Muszorgszkij: Borisz Godunov
 Egy kiállítás képei
 Mahler: 1., 3., 10. szimfónia
 R. Strauss: Zarathustra
 Salome
 Rózsalovag
 4 utolsó ének
 Rachmanyinov: Holtak szigete
 Prelűdök
 Szimfonikus táncok
 Debussy: Prelűdök
 Egy faun délutánja
 A tenger
 Bartók: Kossuth-szimfónia
 Színpadi művek (összes)
 Táncszvit
 Szabadban
 Zongoraversenyek
 Cantata profana
 Concerto
 Cantata profana
 Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára
 Kodály: Psalmus Hungaricus
 Hány János
 Galántai táncok
 Stravinsky: Tűzmadár
 Le Sacre du Printemps
 A katona története

	Zsoltárszimfónia
	Oidipus
	The Rake's progress
	In memoriam DT
Schönberg:	Pierrot lunaire
	Varsói túlélő
Berg:	Hegedűverseny
	Wozzeck
Sosztakovics:	5. 7. 9. 11. szimfónia
	2. zongoraverseny
Messiaen:	4 ritmikus etűd
	Kvartett az idők végezetére
	Turangalila

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	kiselőadás	x	x		
3.	megbeszélés		x		
4.	vita			x	
5.	szemléltetés			x	

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.5.	Információk önálló	x			

	rendszerezése				
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre	x			
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Zenekar / Kórus tantárgy

134 óra

7.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók pályán való elhelyezkedése szempontjából alapvető fontossággal bír az iskolai nagy együttesek munkájában való részvétel. A zenekari hangzáshoz való alkalmazkodás a szólam tagjaként való intonáció, ritmikai együttműködés a pályaalkalmasság alapvető követelménye. A kórusirodalom megismerése az éneklési készség fejlesztése. A középiskolás korban kiemelten fontos a közösségi élmény erősítése, a kollektív felelősségvállalás tudatos erősítése. A zenész I. képesítésben részt vevő, már magasabb technikai és művészi színvonalon teljesítő tanulók a zenekari munkában optimálisan nagyobb felelősséget jelentő szólamvezetői, szólistai szerepet tölthetnek be.

7.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A kamarazene tantárgy megfelelő előtanulmányokat jelent az intonáció, a csoportos ritmikai és artikulációs megfogalmazások terén, valamint az egyéb szólamokkal való együttműködés, a figyelem megosztása tekintetében. A szolfézs tárgya az intonációs, illetve lapról olvasási készséget erősíti. A zeneelmélet tárgya a harmóniai gondolkodás, a harmóniakon belüli intonáció és a szólamvezetési készséget erősíti. A zeneirodalom pedig a megfelelő stílusismeret és történeti háttér ismeretében nyújt támogatást.

7.3. Témakörök

(A zenekar/kórus tárgy évfolyamoktól független, nagy csoportban oktatott tárgy. A zenész I. és a zenész II. képzés hallgatói együtt szerzik meg a szükséges gyakorlatot, így tananyaga a két képzési szinten azonos. A magasabb szint tanulóit a nagy együttesben betöltött nehezebb szerepkör formájában felelhetnek meg a magasabb képzési szint követelményeinek.)

7.3.1. Barokk zene / Klasszikus zenekari művek átirata

44 óra

Vonós-, szimfonikus zenekar

Vivaldi:	Koncertek
Händel:	Vízizene Tüzijáték-szvit Concerto grossók
Corelli:	Concerto grossók
Albinoni:	Concerto grossók

Fúvószenekarok

Weber:	Bűvös vadász – nyitány
Rossini:	Tolvaj szarka – nyitány
Strauss:	Denevér – nyitány
Shostakovich:	Jazz-szvit
Brahms:	Ünnepi nyitány
Brahms:	Magyar táncok
Dvorak:	Szláv táncok
Berlioz:	Rákóczi induló

7.3.2. Bécsi klasszikus művek / eredeti fúvószenekari művek**45 óra****Vonós-, szimfonikus zenekar**

Haydn:	Korai szimfóniák További szimfóniák tudásszint szerint
Mozart:	Serenata nocturno
Beethoven:	Kontratáncok Német táncok II. szimfónia IV. szimfónia (I. szimfónia)

Fúvószenekarok

Holst:	Szvit I, II.
Mendelssohn:	Ouverture for winds
Gregson:	Festivo
Jacob:	Ballad Suite
Reed:	El camino real
Roost:	Rikudim Olympica
deHaan:	Oregon
Sparke:	Jubilee Overture

7.3.3. Romantikus és kortárs művek / kortárs magyar művek**45 óra****Vonós-, szimfonikus zenekar**

Sibelius:	Valse triste
Schubert:	Katonainduló
Dvorak:	Szláv táncok

Grieg:	Holberg-szvit
Brahms:	Magyar táncok
Sugár:	Rondó
Kókai:	Verbunkos
Weiner:	1. Divertimento
Bartók:	Magyar képek
Farkas F:	Partita alla Ungharesca

Fúvószenekarok

Hidas:	Fantázia és fuga Tutti-frutti Capriccioso Musica festiva
Ránki:	Pomádé király új ruhája
Lendvay:	Scherzo
Farkas:	Üveges tánc
Bogár:	Hellas
Dubrovay:	Berregő-polka

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	kiselőadás		x		
3.	megbeszélés		x		
4.	vita			x	
5.	szemléltetés			x	

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	

1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után			x	

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

8. Kamarazene tantárgy

67 óra

8.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló megismerje hangszerének nem szólóművekből álló irodalmát is, képes legyen partnereire figyelve, velük együttműködve művészi színvonalon kamaraművek előadására. Fokozott figyelmet igényel a tanuló ritmikai és intonációs fejlesztése, amelynek révén alkalmassá válik megszerzett tudását a zenekari munkában is alkalmazni.

8.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A szolfézs tárgy az intonációs, illetve lapról olvasási készséget erősíti. A zeneelmélet tárgy a harmóniai gondolkodás, a harmóniakon belüli intonáció és a szólamvezetési készséget erősíti. A zeneirodalom pedig a megfelelő stílusismeret és történeti háttér ismeretében nyújt támogatást.

8.3. Témakörök

8.3.1. *Barokk művek*

20 óra

Gabrieli:	Szonáták és Canzonák
Farnaby:	Fancies Toyes and Dreames
Holborn:	Complete music for brass
Pezel:	Szonáták és intrádák
Speer:	Szonáták
Bach:	Korálok Fúga átíratok
Scheidt:	Battle suite
Susato:	Renaissance dances

8.3.2. A bécsi klasszika és romantika művei**27 óra**

Mozart:	Egy kis éji zene (kürt)
Grieg:	Szvit
Ramsoe:	Kvartett No. 1. Kvartett No. 2. Kvartett No. 4. Kvartett No. 5.
Ewald:	Kvintett No. 1. Kvintett No. 2. Kvintett No. 3.
Weiner:	Rókatánc
Böhme:	Szextett
Sibelius:	Overture Petite suite

8.3.3. XX. századi művek**20 óra**

Hidas F:	Rézfúvós kamarazenei művek
Petrovics:	Cassazione
Bozza:	Sonatine
Bogár:	Rézfúvós kamarazenei művek
Dukas:	Fanfare
Farkas:	Verbunkos nóták
Forsyth:	The Golliardes Grounde
Howarth:	Svájci dalok
Szokolai:	Rézfúvós kamarazenei művek
Mihály:	Kis toronyzene
Kocsár:	Trio

8.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**8.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)****8.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)**

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat		x	x	
2.	kiselőadás		x	x	

3.	megbeszélés		x	x	
4.	szemléltetés		x	x	

8.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel		x	x	
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x	x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x	x	

8.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

9. Népzene tantárgy

62 óra

9.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a növendék

átfogó ismereteket szerezzen:

A magyar népzene, mint zenei anyanyelv egészéről

A népzenei dialektusterületek sajátosságairól

A népzene rendszerezésmélettéről

Életmódjáról és helyéről a társadalomban

valamint

jártasságot szerezzen:

A népdalok előadásmódjában

Az évköri és életkorhoz kötődő szokások rendszerében

A közösségi életmód és kultúra összefüggéseiben

9.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zenetörténet órákon a nép- és műzene kölcsönös egymásra hatását is megismerik a növendékek.

9.3. Témakörök

9.3.1. *Zenei anyanyelvünk megismerése* 22 óra

Minél több népdal megtanulása dialektusonként és kisebb néprajzi területenként csoportosítva:

Dunántúli dialektus és kisebb tájai (pl. Somogy, Vas, Zala megye, valamint az Északnyugat-Dunántúl, és a Mezőföld)

Felvidéki dialektus és fontosabb tájegységei (pl. Zoborvidék, Gömör és az északi palóc vidékek)

Alföldi dialektus és jellemző tájai (pl. Felső-Tiszavidék, Szegedi nagytáj)

Erdélyi dialektus és területei (pl. Kalotaszeg, Mezőség, Székelyföld)

Moldvai dialektus

Népi hangszerek és hangszer-együttesek ismerete (pl. furulyafélék, duda, tekerő, citera, koboz, ütőgardon, a mezőségi vonós banda)

9.3.2. *Népművészet, népszokások* 20 óra

Népszokások ismerete évkör szerinti felosztásban (pl. a karácsonyi ünnepkör, tavaszi szokások és Húsvét, Pünkösöd, Szent Iván, őszi ünnepek Mihálytól Dömötörig), illetve életkorhoz kötötten (pl. születés, leány és legényavatás, katonaság, névnap, házasság, halál rítusai), azon kívül munkához kapcsolódóan (pl. fosztás, disznótor, aratás)

A paraszti életmód megismertetése (pl. a ház építészeti jellegzetességei és funkciói, a kert és föld művelése, a nagycsaládi munkamegosztás, férfi-női szerepek és feladatok), különös tekintettel ezen ismeretek jelenkori hasznára: egészséges táplálkozás, család és természetközpontú gondolkodás

A népművészet egészének megismerése a parasztság hagyományos eszközein, tárgykultúráján, díszítőmotívumainak jelrendszerén, mese- monda- és hiedelemvilágán keresztül.

9.3.3. *A népzene rendszerezése, népdalok elemzése* 20 óra

A népdalelemzés szabályainak ismerete és alkalmazása az egyetemi felvételi követelményeknek megfelelő szinten

A népdalgyűjtés történetének ismerete

A népdalrendszerezés elméletének és gyakorlatának ismerete a fűcsoportok jellegzetességei, a főbb stílustömbök ismérvei mellett. (pl. pszalmódizáló dalok, ereszkedő pentaton réteg, rubato pásztorréteg, stb.)

9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

9.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

9.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat		x	x	
2.	kiselőadás		x	x	
3.	szemléltetés		x	x	
4.	házi feladat		x	x	
5.	zenehallgatás		x	x	
6.	énekeltetés	x	x	x	

9.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel		x	x	
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x	x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x	x	

9.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

10. Hangszerismeret tantárgy

72 óra

10.1. A tantárgy tanításának célja

A hangszerismeret tanulásának célja, hogy a diák minél átfogóbb képet kapjon hangszeréről. Ismerje kialakulásának történetét, tudja hangszercsaládba sorolni, legyen tisztában működésének fizikai elvével, és képes legyen a legalapvetőbb állagmegóvási-karbantartási munkák elvégzésére is. Minden olyan információ birtokába kell juttatni a növendéket, amivel hangszerét hosszú távon is biztonságosan, annak állapotát megőrizve tudja használni.

10.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A főtárgy, kamarazene és zenekar órák során tudja elsősorban felhasználni a tanuló a hangszerismeret órán szerzett információit.

10.3. Témakörök

10.3.1. *A hangszer működésének fizikai alapjai* 24 óra

Hangtani ismeretek

A hangszerek osztályozása a hangkeltés módja szerint

A hangszerre jellemző hangképzés fizikai vetületei

10.3.2. *Hangszertörténet* 24 óra

Hangszercsaládok és jellemzőik

Hangszerábrázolások a művészetekben

A hangszerépítés története, helyzete napjainkban

A hangszer tartozékai, kiegészítői

10.3.3. *Alapvető karbantartási ismeretek* 24 óra

A hangszer felépítésének megismerése

A hangszerrel kapcsolatos mindennapi tennivalók elsajátítása

Javítási módok elsajátítása (balesetveszélyes állapotok elhárítása, sürgős/halaszthatatlan helyzetek orvoslása, stb.)

10.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

Hangszerész műhely

10.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

10.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat		x	x	
2.	kiselőadás		x	x	
3.	megbeszélés		x	x	
4.	szemléltetés		x	x	

10.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység	Alkalmazandó eszközök és
---------	--------------------------	---------------------	--------------------------

		szervezési kerete (differenciálási módok)			felszerelések
		egyéni	csoporthatóság	osztálykeret	
1.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
1.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x	x	
1.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x	x	
1.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x	x	
2.	Képi információk körében				
2.1.	rajz értelmezése		x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x	x	

10.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

11. Ritmusgyakorlat tantárgy

67 óra

11.1. A tantárgy tanításának célja

A ritmusgyakorlat tanításának célja, hogy segítse az általános zenei műveltség kiteljesedését és jól ültesse be a tanulók zeneiségébe a zene e különleges összetevőjét, a ritmust. A szakképzés korábbi éveiben szerzett zenei ismeretekre és készségekre alapozva fejlessze tovább a növendék tudását és képességeit, egészítse ki a tanuló tudását a folytatandó hangszeres, zeneelméleti és zenetörténeti tanulmányokban. Fejlessze a majdani aktív zenéléshez szükséges ritmus képességeket és készségeket.

11.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tárgy szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy zenemű lehetséges zenei eszközeit.

11.3. Témakörök

11.3.1. *Készségfejlesztés hallás után* 16 óra

A hallás utáni készségfejlesztés a ritmusgyakorlat tárgy egyik legfontosabb eleme, mely sokban épül a korábbi szakiskolai évek készségfejlesztéseire. A diákok számára nagyon fontos, hogy mind jobban, készség szinten felismerjék az európai műzene évszázadok során folyamatosan cizellálódó ritmusképleteit. Elengedhetetlen tehát az egyszerűbb ritmusképletek és különböző metrumok felismerésének gyakorlása.

11.3.2. *Készségfejlesztés írásban* 17 óra

Az egyszólamú írás a ritmusképletek felismerésének összekapcsolását követeli meg a metrum folyamatos figyelemben tartásával. A kétszólamú írás esetében ki kell

fejleszteni a hallás olyan tulajdonságát, amely irányzottan tudja kivenni a hallottakból a szükséges adatokat. Fontos, hogy az elméleti tudásnak ne vessen gátat az íráskészség.

11.3.3. [Készségfejlesztés aktív zenélés útján] 17 óra

A – jelen esetben - ritmushangszerek útján történő készségfejlesztés azért nagyon fontos, mert ez az egyetlen eszköz, amivel a diák saját biológiai organizmusán keresztül szűrheti a zene legkisebb elemeit is. Ahhoz, hogy saját hangszerén egy nagyobb ívet elő tudjon adni, szükséges, hogy apró elemeire bontva is értelmezni tudja őket. Az apró elemek ritmusait csak ilyen közegben előadva tudja igazán magáévá tenni. Az aktív zenélés segít neki a hallás- és írási készségfejlesztésben is. A végső fázis, ha az improvizáció is teret kaphat a zeneteremtési folyamatok között.

11.3.4. [Ritmushangszerek megismerése, használata] 17 óra

A ritmusok gyakorlása sokkal célravezetőbb és eredményesebb, ha különböző ritmushangszerekkel színesítjük az órát, mert a diákok nagyobb kedvvel művelik feladataikat. Ráadásul mindegyiknek kicsit eltérnek a lehetőségei, ami új kihívást jelent minden esetben a diákok számára.

A zenei anyag kiválasztásában a tanár vegye figyelembe az adott osztály összetételét és képességeit: a tananyag mennyisége és nehézségi szintje a tanulócsoporthoz igazodjon. Az alább felsorolt műzenei példákat tartalmazó kötetek ritmusát kivéve tudjuk mind a diktálás, mind a lapról olvasást gyakoroltatni.

Ajánlott irodalom:

Zombola: Ritmusgyakorlatok

Sáry László: Kreatív zenei gyakorlatok

11.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem
Ötvonalas tábla
Kézi ritmushangszer-szett
Egyéb ritmushangszerek
Metronóm

11.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

11.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat		x	x	

2.	megbeszélés		x	x	
3.	szemléltetés		x	x	
4.	közös zenélés		x	x	

11.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth- bontás	osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel		x	x	
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x	x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x	x	
3.2.	Hangszerjáték	x	x	x	

11.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

12. Zenei munkaképesség megőrzése tantárgy

134 óra

12.1. A tantárgy tanításának célja

Az eredményes gyakorláshoz, tanuláshoz elengedhetetlen a test fizikai állapotának gondozása is. A tanórákon ülés, a hangszerek diktálta, sokszor természetellenes testtartásban való zenélés foglalkozási ártalmak kialakulásához vezethet. A felületes légzés oxigéndeficitet hozhat létre, ami gátolja a figyelmet, rontja a koncentrációt, és hosszú távon szervi elváltozásokat is okozhat.

A kíméletes, ámde alapos és rendszeres mozgáslecke bizonyos elemei zenei mozgások fejlesztését is elősegíti.

Az egészséges zenész életmód szemléletének és gyakorlati tudásanyagának átadása.

A sikeres életpálya elindításához szükséges fizikai, idegrendszeri alkalmasság fejlesztése és fenntartása.

A foglalkozási ártalmak megelőzése.

12.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A test helyes használatáról szerzett információk a hangszerjáték helyzeteinek tudatosabb alkalmazását segítik, így a főtárgy oktatást teszik eredményesebbé. Az ülő/álló játékmód kialakításával a kamarazene és zenekar tantárgyak tanulása válik hatékonyabbá. A légzésfejlesztés és a ritmikus mozgások a szolfézssal tartanak kapcsolatot.

12.3. Témakörök

12.3.1. *A légzés fejlesztése*

45 óra

A zenei tevékenység során az idegrendszer oxigénigénye fokozott, ugyanakkor a viszonylagos nyugalmi helyzet (ülő, vagy álló munkavégzés) közben az oxigénfelvétel korlátozott. Ennek következtében relatív oxigéndeficit alakul ki a szervezetben. A fúvós- és énekes zenélésben ugyancsak létrejön az oxigéndeficit, mivel itt a légzés valamennyi paramétere a zenei feladatok szerint alakul, így az oxigénfelvétel nem fedezi a szervezet élettani igényeit. Ezért a tudatos légzésgondozás a zenei oktatás-nevelés fontos része.

az oxigénellátás és a zenei teljesítmények összefüggései

a légzésdeficit okai a zenélésben

a helyes légzés elsajátítása

a légzőrendszer erősítése

a légzőrendszer és a keringés terhelése a fúvós játékban

a fúvósok és énekesek foglalkozási ártalmainak megelőzése

a rendszeres légzőgyakorlatokat az életmód részévé kell tenni

Mélylégzés technikájának és alkalmazásának megtanulása

Erősítő gyakorlatok (eszközzel vagy eszköz nélkül)

Lazítás

12.3.2. *Foglalkozási ártalmak megelőzése*

45 óra

Az intenzív zenéléssel együtt járó életmód számos stressz-faktort tartalmaz, és már kisgyermekkorától kezdve ártalmak kialakulásával jár abban az esetben, ha hiányzik a szervezet folyamatos gondozása. Ezért a foglalkozási ártalmak megelőzésének elméleti és gyakorlati fegyvertárát a zenei oktatással együtt kell a növendékeknek megkapniuk.

ártalomforrások a zenélés átlagos körülményeiben (stressz-faktorok)

a foglalkozási ártalmak tünetei az egészségzónán belül (mozgatórendszeri, idegrendszeri)

a leromlás rejtett folyamata

a hangszerjáték tartástorzító hatásai (aszimmetriás/egyoldalú terhelések)

a kéz erősítése

alapvető lazító masszázis

a hétköznapi mozgások kézkímélő formáinak elsajátítása

az elsősegély tudnivalói kézmegeröltetés esetén

rehabilitáció, kímélő gyakorlás

a gyakorlási állóképesség fejlesztése

a csípőízület és a gerinc edzése az ülő életmód okozta ártalmak ellensúlyozására

a nyaki izmok gyengéd ápolása

az agyi vérrellátás edzése
 a szereplési alkalmasság (vegetatív idegrendszeri stabilitás) megszerzése
 Bemelegítés – felkészülés a gyakorlásra
 Erősítő-, lazító- és nyújtó gyakorlatok tudatosan felépített sorrendben
 Saját edzésterv kidolgozása
 Rendszeres gyakorlás
 A hangszeres tevékenység felülvizsgálata a tanult tényezők alapján

12.3.3. *Zenei mozgások fejlesztése és korrekciója* 44 óra

Az intenzív zenéléssel együtt járó vegetatív idegrendszeri feszültség izomfeszességet vált ki, mely a legjobban tanított növendéknél is okozhat merevségeket, görcsösségeket a hangszerjátékban, illetve az éneklésben. Ezeket a zenei kifejezést akadályozó mozgásokat hangszeren kívüli lazító gyakorlatokkal lehet kiküszöbölni, illetve javítani. Fontos, hogy a növendékek birtokában legyenek ezeknek az eszközöknek és azokat önállóan is tudják használni.

A hangszeres tartások korrekciója
 Az ujjak szabad mozgásának fejlesztése
 Kézfüggetlenítés
 A csukló hajlékonysága és fixálása
 A kar egységérzete
 Könyökpozíciók
 Alkalmazkodó mozgások
 A váll lazítása
 Alapvető hangszeres játékformák (rotáció, repetíció, trillamozgás, billentyűs hangszerek akkordjátéka stb.)
 Lábügyesítés, multilaterális transzferek
 Mozgás-augmentáció
 A gyorsaság reflexei
 A mikropihenők jelentősége
 Eltérő jellegű mozgások koordinációja
 A figyelem megosztása
 Helyérzék, térérzék
 Tér-időstrukturálás, mozgásidőzítés
 Mondókák, gyerek- és népdalok felhasználása
 Labdával, léggömbbel végzett gyakorlatok

12.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

12.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

12.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete	Alkalmazandó eszközök és felszerelések

		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat		x	x	
2.	szemléltetés (tanár, diák)		x	x	
3.	házi feladat	x			
4.	közös gyakorlás	x	x	x	bordásfal, tornapad, léggömb, labda, súlyzó, ugrókötel, gumikötél

12.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.2.	Információk önálló rendszerezése	x	x		
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással	x	x		
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x			
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			

12.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

13. Kreatív önfelnevelés tantárgy

536 óra

13.1. A tantárgy tanításának célja

A gyakorlás, kreatív önfelnevelés tantárgy tanulásának célja, hogy a diák minél átfogóbb képet kapjon a tanulás (hangszeres gyakorlás) folyamatáról. A tantárgy elsajátításakor alapvető szempont, hogy a növendék tanuljon meg hangszerével önállóan gyakorolni, dolgozni.

13.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tanuló komplex módon használja a kreatív önfejlesztés során a korábbi elméleti és gyakorlati tanulmányai során szerzett információkat – a művészi önállóság felé vezető úton fontos lépésszökök, hogy a különböző forrásból származó ismereteit egyesíteni tudja.

13.3. Témakörök

A témakörök számukban és szakmai tartalmuk (anyaguk) szerint teljes egészében megegyeznek a főtárgy tantárgynál szakirányonként, valamint hangszerenként meghatározott előírásokkal.

13.3.1.	[Skálák, technikai gyakorlatok és etűdök]	110 óra
[L.1.3.1]		
13.3.2.	[Szónáták, szvitek, partiták]	133 óra
[L.1.3.2]		
13.3.3.	[Versenyművek]	160 óra
[L.1.3.3]		
13.3.4.	[Előadási darabok]	133 óra
[L.1.3.4]		

13.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

13.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

13.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat		x		
2.	kiselőadás		x		
3.	megbeszélés		x		
4.	szemléltetés		x		

13.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport-bontás	osztály-keret	

1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		
1.2.	Információk önálló rendszerezése	x	x		
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x	x		
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x		
5.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x		

13.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

14.1. A tantárgy tanításának célja

A szakmai elméleti tárgyak anyagai közötti összefüggések feltárása, az elméleti ismeretek elmélyítése és készségszintű alkalmazása.

14.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

Elsősorban a zenetörténeti, formatani és zeneelméleti ismeretek összekötésén keresztül a tantárgy egyértelműen a fenti tantárgyak (zeneirodalom, zeneelmélet) keretében megszerzett készségekre támaszkodva mélyíti el a tanulók ismereteit.

14.3. Témakörök**14.3.1. Zeneművek harmóniai elemzése** **89 óra**

Jellegzetes, a zenetörténet kiemelkedő műveinek harmóniai elemzésén keresztül a tanult harmóniafűzések, szólamvezetési törvényszerűségek felismerése, rögzítése.

14.3.2. Zeneművek formatani elemzése **90 óra**

Jellegzetes, a zenetörténet kiemelkedő műveinek formai elemzésén keresztül a tanult tipikus, klasszikus szerkesztési formák felismerése, rögzítése.

14.3.3. Zenetörténeti ismeretek elmélyítése **89 óra**

A zenetörténet órán megismert művek, illetve a tanult mesterek életművének mélyebb megismerése a zeneművek ismételt meghallgatásán, elemzésén, háttér-információinak feltárásán, megismerésén keresztül.

14.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**14.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)****14.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)**

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.	magyarázat		x		
2.	kiselőadás		x		
3.	megbeszélés		x		
4.	szemléltetés		x		

14.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthatás	osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel		x		
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x		
2.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x		
2.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		

14.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.